

Recomendación dirixida á Consellería de Política Social e Xuventude debido ao retraso dun procedemento de dependencia

Expediente: G.6.Q/1562/22

Santiago de Compostela, 6 de xuño de 2022

Sra. conselleira:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de ... referente ao retraso dun procedemento de dependencia.

ANTECEDENTES

No seu escrito indícanos o moito tempo de espera no recoñecemento de situación de dependencia e do dereito as prestacións do sistema. A solicitude é do 31.1.22. Solicita centro de día e “estamos á espera de resolución, pero o tempo de espera é demasiado, logo é necesaria a concesión de centro de día, debido a situación actual de urxencia na que se atopa”, sinala.

Ante iso requirimos informe a esa consellería, que nolo remitiu. Sinala o seguinte:

“Recibida a queixa desa institución de data 28/03/2022 en relación coa solicitude de recoñecemento da situación de dependencia presentada o 01/02/2022 por..., informamos do seguinte:

Existe un elevado número de solicitudes tanto de valoración inicial como de revisións cuxa iniciación debe seguir o rigoroso orde de entrada de solicitudes para cumprir o establecido no artigo 26.1 do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa Individual de Atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes.

Esta orde de iniciación só pode ser modificada nos casos previstos no propio decreto, que no artigo 16 recolle os seguintes supostos de emerxencia:

- a) *Unha situación de desamparo ou abandono*

- b) *Malos tratos físicos e/ou psíquicos*
- c) *Situación de risco grave inminente para a súa integridade física e/ou psíquica*

E no artigo 26.3, que establece a prioridade dos expedientes de menores de tres anos.

Unha vez iniciado o procedemento, na súa tramitación a orde de prelación tamén vén taxada no artigo 26.2 do Decreto 15/2010.

Debido a este elevado número de solicitudes, estase a producir unha acumulación de expedientes que está atrasando os prazos nos que se citan ás persoas usuarias e se notifican as resolucións.

É por isto que, desde a Consellería de Política Social, se están a levar a cabo todas as xestións precisas para adoptar as medidas de mellora e axilización necesarias para garantir o recoñecemento das situacións de dependencia e tamén para poder contar co aumento dos recursos necesarios para garantir a asignación efectiva dun recurso ou prestación do sistema a todas as persoas que o precisen.

Con esta finalidade, informamos que dentro das medidas incluídas no ámbito do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia, o 26/05/2021 o Consello da Xunta de Galicia deu o seu visto e praxe ao informe presentado pola Consellería de Política Social en relación coa posta en marcha dun "Plan de Choque en Dependencia", centrado na simplificación normativa, administrativa e reforzo de persoal. Co Plan de simplificación do acceso á dependencia se propoñen medidas desde unha perspectiva xeral e específica, que inciden directa ou indirectamente no proceso de valoración, recoñecemento das situacións de dependencia e asignación dun recurso do SAAD, e se fundamenta nos seguintes eixes:

- *Simplificación normativa*
- *Simplificación administrativa*
- *Difusión de información*
- *Cambio na concepción do PIA*
- *Potenciar a utilización da Historia Social Única*
- *Priorización de determinadas patoloxías na valoración da dependencia*
- *Importante reforzo de persoal*
- *Mellora do modelo de xestión de citas*

Polo que se refire ao Plan extraordinario de reforzo de persoal informamos que a través desta medida procedeuse á contratación de persoal de reforzo nas distintas áreas provinciais, e por conseguinte, a través desta actuación se prevé unha mellora na axilización de todas as fases do procedemento.

Finalmente, polo que respecta a tramitación do expediente polo trámite de urxencia, sería de aplicación o disposto no artigo 33 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das administracións públicas, que establece o seguinte:

"1. Cando razóns de interese público o aconsellen, poderase acordar, de oficio ou por petición do interesado, a aplicación ao procedemento da tramitación de urxencia, pola cal se reducirán á metade os prazos establecidos para o procedemento ordinario, salvo os relativos á presentación de solicitudes e recursos.

2. Non caberá recurso ningún contra o acordo que declare a aplicación da tramitación de urxencia ao procedemento, sen prexuízo do procedente contra a resolución que poña fin ao procedemento."

Neste sentido, informamos de que a existencia dunha situación de urxencia ou, no seu caso, de emerxencia social relativa á tramitación do procedemento de dependencia debe ser reflectida no informe social emitido polo/a traballador/a social de referencia da persoa interesada, logo da correspondente valoración por parte do dito profesional. Igualmente, a interesada deberá achegar os informes de saúde que acrediten a necesidade de urxencia ou emerxencia e, en consecuencia, motiven a axilización da valoración da súa situación de dependencia.

Por conseguinte, se a persoa interesada se atopa nunha situación de urxencia ou emerxencia deberá dirixirse ao traballador/a social de referencia para que se proceda a iniciar a solicitude deste trámite.

En base ao exposto anteriormente, non é posible efectuar a data de hoxe unha estimación da data previsible para a revisión da situación de dependencia de ...".

ANÁLISE

1. O informe sinala que a solicitude é do 1/2/22, pero aínda atópase pendente.
2. A Lei 39/2006, de 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, na súa Disposición Final Primeira, preceptúa que "o prazo máximo, entre a data de entrada da solicitude e a de resolución de recoñecemento da prestación de dependencia, será de seis meses, independentemente de que a Administración Competente establecera un procedemento diferenciado para o recoñecemento da situación de dependencia e o de prestacións".

3. O Decreto 15/2010 conforma dous procedementos, un para valorar e outro para aprobar o servizo ou a prestación a través do chamado programa individual de atención (PIA), e establece para o recoñecemento da situación de dependencia un prazo de 3 meses (art. 14), e para a aprobación do PIA outro prazo de 3 meses dende ese recoñecemento previo (art. 15).

4. A Lei 39/2015, de 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas, prevé que os prazos obrigan ás autoridades e ao persoal ao servizo das Administracións Públicas competentes para a tramitación dos asuntos (art. 29); e que a resolución dos procedementos deberá notificarse aos cidadáns no prazo máximo fixado na normativa específica, que se computará, nos procedementos iniciados a solicitude do interesado, dende a entrada da mesma no rexistro administrativo (art. 21.2 e 3).

5. O expediente debera atoparse resolto no prazo previsto, de tal forma que se eviten os prexuízos das persoas afectadas directamente e dos seus achegados.

6. A consellería indica que o expediente tramítase pola orde prevista, que só pode alterarse en caso de presenza das circunstancias indicadas no artigo 16 do Decreto 15/2010. Porén, e ao marxe da valoración da eventual emerxencia, o feito de que a consellería respecte dita ordenación non xustifica o retraso que tratamos.

7. A través desta e doutras queixas coñecemos retrasos nas valoracións de dependencia e que os mesmos se acrecentaron debido ás lóxicas consecuencias da crise sanitaria. A consellería anunciou medidas para abordar este problema, adoptadas xa no mes de maio. Por iso, parece preciso reclamar información sobre a execución das medidas e sobre a súa incidencia para mellorar a situación.

9. A persoa que promoveu a queixa demanda a preservación de intereses especialmente protexidos na Constitución Española (art. 49). Como consecuencia do anterior os poderes públicos, entre eles a administración autonómica, teñen a obrigaón principal de protexer os dereitos mencionados, segundo o establecido no artigo 53 do Texto Fundamental.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, da Valedora do Pobo, facer chegar a esa Consellería de Política Social a seguinte recomendación:

Que con carácter xeral se indiquen as medidas postas en marcha como consecuencia do plan de maio do pasado ano e os efectos que tiveron para axilizar as valoracións de dependencia; que se resolva a solicitude de valoración da persoa afectada, posto que se atopa demorada, de acordo co prazo previsto; e que para a resolución do PIA se teña en conta o retraso previo da valoración.

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nestas resolucións da Valedora do Pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo de un mes de conta a esta institución da aceptación das resolucións formuladas, no seu caso, e das medidas adoptadas para darlles efectividade, tamén no seu caso.

En aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte a data na que formuláronse estas resolucións incluíranse na páxina web da institución.

Saúdoa atentamente.

María Dolores Fernández Galiño
Valedora do Pobo